

'Populisme bedreigt ook de banksector'

Financiële markten

Eenderde van de Europese banken is te zwak, stelt het IMF. Slechte leningen lopen op tot 948 miljard euro en rentes blijven negatief.

Door onze redacteur
Maarten Schinkel

WASHINGTON. Meer dan een kwart van de banken in de industrielanden en een groot deel van de verzekeraars blijft de komende jaren zwak, zelfs als de economie aantrekt. De wereldwijde schulden zijn al opgelopen tot het record van 225 procent van het bruto binnenlands product.

Dit stelt het Internationale Monetaire Fonds (IMF) in twee nieuwe rapporten, een over de financiële stabiliteit en een over het mondiale begrotingsbeleid.

Volgens het IMF blijven de rente en de inflatie nog zeer lang erg laag. Voor de eurozone verwachten de financiële markten nu dat zelfs nog in 2020 de rente negatief zal zijn, evenals in Japan. De Amerikaanse rente is tegen die tijd niet hoger dan 1 procent. Dit alles stelt de financiële sector zwaar op de proef.

In een politiek klimaat waarin stagnerende inkomens en groeiende onge-

Het IMF gaat ervan uit dat de lage rentes bijdragen aan economische groei

lijkheid kunnen zorgen voor „populisme en naar binnen gericht beleid”, wordt het nog lastiger voor financiële instellingen om goed te kunnen blijven functioneren, stelt het IMF. „Er is een nieuw tijdperk aangebroken, met een verlies aan politieke cohesie en kans op financiële schokken”, zei Peter Dattels, die het onderzoek leidt. „De internationale financiële stabiliteit hangt samen met de vraag in hoeverre banken zich aan dit nieuwe klimaat aanpassen.”

Slechte leningen

Als de balansen van financiële instellingen niet gezond zijn, leidt dat tot 'financiële stagnatie'. Meer dan 25 procent van de banken in de industrielanden, met een gezamenlijk balanstotaal van 11.700 miljard dollar, is volgens het IMF te zwak.

In Europa gaat het zelfs om eenderde van de banken. Dat blijft ook het geval als de conjunctuur aantrekt, als bijvoorbeeld slechte leningen onvoldoende worden aangepakt, op de balansen blijven staan en ten koste blijven gaan van de winstgevendheid. Het bedrag aan slechte leningen in de eurozone stond per eind vorig jaar op 1.063 miljard dollar (948 miljard euro), waarvan eenderde voor rekening komt van Italiaanse banken.

De onrust rond Deutsche Bank vorige week, de bank die eerder door het IMF al werd getypeerd als een 'risico voor het financiële systeem', komt volgens de onderzoekers niet zozeer door de miljardenboete van het Amerikaanse ministerie van Justitie die de bank boven het hoofd hangt. Dattels zei dat onvoldoende winstgevendheid de onderliggende oorzaak is, en verwees naar het feit dat de banksector in zijn geheel op de beurzen minder waard is dan de boekwaarde. „Beleggers verleggen hun aandacht van de solvabiliteit van banken naar de winstgevendheid van banken in de toekomst.” Amerikaanse banken hebben nog steeds veel meer

Sokken van een **Pegida-aanhanger** bij een demonstratie. Volgens het IMF belemmert populisme de economische groei.

geleden onder boetes dan Europese. Deutsche behoort volgens het IMF tot de groep van zakenbanken die slanker zullen moeten worden en hun balans moeten inkrimpen.

Banken: minder en kleiner

Veel andere banken en verzekeraars moeten het zoeken in efficiency: het inkrimpen van het aantal kantoren, of fusies aangaan waardoor er uiteindelijk minder banken zijn. „Er zijn te veel banken en te veel vestigingen”, aldus het IMF. ING presenteerde maandag nog een plan om 7.000 banen te schrappen. En woensdag deed verzekeraar NN (voorheen Nationale-Nederlanden) een overnamebod van 2,4 miljard euro op concurrent Delta Lloyd.

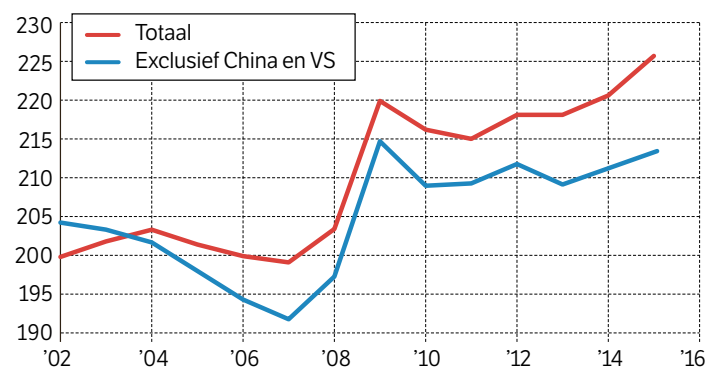
De Nederlandsche Bank stelde dinsdag nog dat het huidige monetaire beleid schadelijk is voor de banksector. Volgens Dattels is dat beleid, waarbij de rentes zeer laag, nul of zelfs negatief zijn, juist uiteindelijk gunstig voor de financiële sector. Het IMF gaat ervan uit dat de zeer lage rentes uiteindelijk bijdragen aan een betere economische groei, waardoor ook het bedrag aan slechte, oninbare leningen zal dalen. In die zin, zei Dattels, legt de lage rente enkel structurele problemen bloot die toch al aangepakt hadden moeten worden.

In een apart onderzoek, de *Fiscal Monitor*, calculeert het IMF dat de wereldwijde schuld is gestegen tot een record van 152.000 miljard dollar, oftewel 225 procent van het mondiale bruto binnenlands product. Daarvan is eenderde overheidsschuld. De hoogte van de schulden lijkt in conflict met de aansporing van het IMF om de begrotingsteugels te laten vieren en zo de economie op gang te helpen.

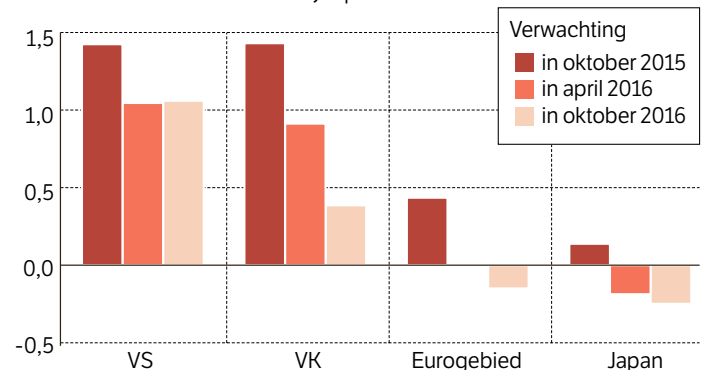
Vitor Gaspar, verantwoordelijk voor het onderzoek, zei echter dat de hoogte van de schuld ongelijk verdeeld is, en dat landen die de ruimte hebben een begrotingsimpuls kunnen geven. De schulden van de private sector worden door het IMF gezien als een groter probleem. „Snelle toenames van private schulden hebben in het verleden geleid tot financiële crises, en die zijn dieper en hardnekkiger dan economische crises.”

Wereldwijde schuld neemt toe, rentes blijven laag

Mondiale schuld, in procenten van het bbp, gewogen gemiddelde

Verwachte rentestand in 2020, in procenten

NRC 061016 / FG / Bron: IMF